

Kas
toji
Modė
Dikson?

*Stilinga, įžvalgi, su aštriais ir taikliais
lyg adatos dūriai siužeto posūkiiais.*

MARIA SEMPLE

ALEXANDRA ANDREWS

baltos lankos

Alexandra Andrews

Kas toji Modė Dikson?

trileris

Iš anglų kalbos vertė Inga Čepulienė

baltos lankos

Ižanga

Sematas, Marokas

– Madam Vylkok?

Ji praplėšė kairijį voką ir pro plyšį suplūdo šilta geltona šviesa. Akiratį kirto išplaukusi baltai apsirengusi figūra. Ji ir vėl užsimerkė.

– Madam Vylkok?

Kažkur pasigirdo įkyrus pypsėjimas. Šįkart ji prisivertė atplėšti abi akis. Gulėjo nepatogioje lovoje iš abiejų pusių užtrauktomis nešvariomis užuolaidomis.

– Madam Vylkok?

Ji pasuko sustingusį kaklą. Prie lovos pritrauktoje kėdėje sėdėjo vyras su, regis, karine uniforma, – palinkęs į priekį ir rankomis pasirėmęs į šlaunis įdėmiai ją stebėjo. Vyro veidas atrodė apvalainas tarsi plastikinės lėlės. Jis nesišypsojo.

– Madam Vylkok, – pašaukė jis ketvirtą sykį.

– Helena? – paklausė ji perdžiūvusiu balsu.

– Helena. – Jis linktelėjo. – Ar žinote, kur esate?

Ji apsidairė.

– Ligoninėje?

– Teisingai. Nieko sau naktelė buvo.

– Nieko sau naktelė?

– Labai net nieko sau.

Ji nejučia tyliai sukrizeno. Vyras, akivaizdžiai susierzinęs, susiraukė. Staiga užuolaida kairėje švilptelėjusi atsitraukė. Abu pasuko galvas. Prie lovos priėjo moteris balta skara ir uniforma. Slaugė? Ji palinko prie lovos ir šiltai nusišypsojo. Duden-dama kažką nesuprantama kalba palygino plonytę antklodę.

Tada nusigręžė į vyrą prie lovos ir ištarė kažką jau griežčiau. Šis atsistojo ir taikiai atsuko delnus. Šaltai nusišypsojęs patraukė užuolaidą. Ir dingo.

Jauna moteris lovoje atsisuko į slaugę, bet ir ši jau ėjo lauk.

– Palaukit, – kimiai pakvietė ji.

Slaugė jos negirdėjo arba tiesiog nesiklausė.

Moteris liko viena.

Jos žvilgsnis nukrypo į lubas. Šios nuo drėgmės buvo išmargintos rudomis dėmėmis. Norėdama atsisėsti moteris pamėgino pasiremti, bet sutrukdė ant kairiojo riešo uždėtas įtvaras. Tada ir pajuto, kad jai skauda. Viską.

Ji vėl pažvelgė į tuščią kėdę, kur ką tik sėdėjo vyras. Jis vadino ją madam Vylkok. Šitai kažin kodėl atrodė svarbu, bet ji niekaip nepajėgė įvilkti šios informacijos į bent kiek prasmės turintį kontekstą. Taigi vėl užsimerkė.

Po kelių akimirku – o gal valandų – užuolaida vėl prasi-skleidė. Slaugė grįžo jau su kitu vyru.

– Madam Vilkoks, – prabilo jis. – Džiaugiuosi, kad nubu-dote. – Angliškai jis kalbėjo tiksliau nei anglakalbiai, kiekvieną skiemenį aiškiai atskirdamas nuo kitų. – Mano vardas daktaras Tazis. Tai aš budėjau vakar vakare, kai jus atvežė su dviem lūžusiais šonkauliais, lūžusiu riešu ir mėlynėmis nusėtu veidu bei kūnu. Man buvo pasakyta, kad patekote į automobilio

avariją. Ir išties tokius sužalojimus dažnai sukelia oro pagalvės. Jums pasisekė, kad nenukentėjote stipriau.

Slaugė, tarsi laukdama ženklų, ištiesė jai puodelį vandens ir baltą krūminio danties dydžio piliulę.

– Tai hidrokodonas. Nuo skausmo, – paaiškino gydytojas. – Po pietų grįšiu įvertinti jūsų būklės, bet nematau jokio reikalo laikyti jus čia ilgiau nei iki rytojaus. O kol kas pailsėkite, madam Vilkok.

Jis išėjo, paskui ją – lyg nuometas baltoji slaugė.

Madam Vilkok. Ji patyliukais pratarė vardą. Helena.

Tada šviesa aptemo ir ją prarijo miegas.

1

Dvi merginos lipo siaurais laiptais aidinčio juoko ir muzikos link. Priekyje ėjo Florensė Darou, ranka braukdama per kraujo raudonumo sieną.

– Kažkaip iškreipta čia rengti leidyklos vakarėlius, – įvertino ji.

Abi merginos dirbo redaktoriaus asistentėmis leidykloje „Forrester Books“, o šįvakar vyko kalėdinis leidyklos vakarėlis, kasmet rengiamas antrame aukšte patamsyje skendinčiame bare pavadinimu „Biblioteka“, – vakarėlis literatūrinio kičo tematika.

– Čia kaip Jungtinių Tautų viršūnių susitikimas atrakcionų parke.

– Grynai, – tyliai sutiko Liusė Gand.

Jos suknelė belipant užsiraite pėdkelnėmis aukštyn ir dabar pūpsojo susigarankščiavusi ant šlaunų.

Užlipusios į viršų jos sustojo apsižvalgyti. Vakarėlis prasidėjo vos prieš pusvalandį, bet nuo minios jau sklido ir ore tarsi smogas tvyrojo triukšmingas erzelis. Beveik šimtas žmonių – dalis jų bendradarbiai, kiti ne – spraudėsi grupelėmis. Florensė nenorėjo pasirodyti per anksti, bet dabar jau gailėjosi, kad neatvyko laiku ir neužsiėmė atskiro kampelio. Merginos apsidairė ieškodamos pažįstamų ir malonių veidų. Nerado nė vieno.

– Gal pirma išgerkim? – pasiūlė Florensė.

Liuse linktelėjo.

Merginos „Forrester“ dirbti pradėjo vienu metu, beveik prieš dvejus metus, ir Liuse kaipmat apdovanojo Florenšę be sąlygine ištikimybe.

Teoriškai Liuse buvo kaip tik tokia draugė, kokią Florensė ir tikėjosi Niujorke susirasti. Liuse augo Amherste, abu jos tėvai dėstė koledžo Anglų kalbos katedroje. Jos tėvas buvo išsamios Natanielio Hotorno biografijos autorius. Atsikrausčiusi į miestą Florensė praleido su jais pirmąją savo Padėkos dieną – labai nudžiugo sužinojusi, kad senas, knygų pilnas jų namas stovi toje pačioje gatvėje kaip ir Emilės Dickinson. Būtent tokioje intelektualioje idilėje Florensė visada svajojo būti užaugusi ir pati. Tai buvo visiška ankšto jos motinos buto Port Orindže priešingybė.

Vis dėlto Liusei trūko saviklivos ir rafinuotumo, nors Florensė manė, kad turint tokią vaikystę šie bruožai susiformuoja natūraliai. Ji buvo iki skausmo drovi ir Florensei kartais atrodydavo, kad motina Liusei patarė tiesiog susirasti Niujorke vieną draugę ir viskas bus gerai. Florensė buvo pirmas žmogus, su kuriuo Liuse susipažino „Forrester“ leidykloje.

Jos niekada aktyviai nedalyvavo platesniame leidyklos socialiniame gyvenime, iš esmės dėl to, kad Liuse nė nemėgino, o Florensei nepavyko. O kadangi Florensė, be kita ko, dar ir nutraukė visus ryšius su senaisiais draugais iš Floridos – savo praeitį ji laikė gangrenuojančia galūne, kurią reikia amputuoti siekiant didesnio gėrio, – Liuse, galima sakyti, buvo vienintelė jos bičiulė.

Jos prasiskynė kelią per minią, praėjo ilgą stalą, nukrautą vynuogėmis bei sūriais, ir patraukė link didingo raudonmedžio

baro pačiame salės gale. Juodo atlaso liemene vilkintis barmenas šypsojosi, įbedęs akis kažkur joms virš galvų. Panašu, kad jos neatitiko reikalavimų, skirtų nedalomam jo dėmesiui gauti. Liusė buvo pratusi likti nepastebėta – tiesą sakant, jai tai netgi buvo labiau prie širdies, – bet Florensei su vyrais šiek tiek sekėsi, taigi ji visad nusivildavo, kai jos žavesys likdavo nepastebėtas.

Florensės nebūtum galėjęs pavadinti nepatrauklia, bet pirmas dalykas, kurį visi be išimties pastebėdavo, buvo jos blyškumas. Galėtum pamanyti, kad ji augo požemyje, o ne Floridos saulėje. O tai tik įrodo, kad ji gimė netinkamoje vietoje, dažnai su pasitenkinimu galvodavo Florensė. Jos oda lengvai rausdavo ir niekaip negalėjai tiksliai pasakyti, iš kuklumo ar aistros, tarsi jos kūrėją perpus būtų plėšę prieštaringi tyrumo ir gašlumo impulsai. Kai kuriuos vyrus tai žavėjo, bet didžiulią atstūmė. Be to, ji turėjo tamsias, kone juodas akis ir purvinai šviesias garbanas, styrančias į šalis tarsi Medūzos. Kad ir kiek pinigų jos motina leido plaukų geliui, lakui ir tepalams, Florensė vis dar nebuvo išmokusi jų suvaldyti.

– Ko norėsite, damos? – ištobulintu balsu paklausė barmenas.

Nuo standžiais spygliais styrančių jo plaukų atspindėjo šviesa. Florensė įsivaizdavo, kaip trupina juos pirštais tarsi apšarmojusią žolę.

Liusė dūrė pirštu į plakatą, reklamuojantį ypatingąjį baro kokteilį.

– Aš gal norėčiau paragauti „Diuro dešimtainės klasifikacijos“.

Florensė užsisakė raudonojo vyno.

– Turiu kabernė arba pino.

– Bet kurio, – atsiliepė ji, vildamasi, kad atrodo nerūpestingai. Apie vyną nieko neišmanė.

Gurkštelėjusios abi patraukė ieškoti grupelės, į kurią būtų įmanoma įsibrauti. Pastebėjusios kitus leidyklos asistentus, susibūrusius prie maisto stalo, merginos prie jų prisigretino. Jaunesnioji redaktorė Amanda Linkoln kaip tik demonstratyviai ginčijosi su aukštu, lieкну dvidešimtmečiu, vilkinčiu rusvą velvetinį kostiumą.

– Tikrai negali būti, tu sušiktas moterų nekeitėjau, – režė Amanda.

Grečien, žvali asistentė, kurios stalas stovi priešais Florenšės, atsigrėžusi paaiškino:

– Fricas tvirtina tiksliai žinąs, kad Modė Dikson yra vyras.

– Ne, – sukuždėjo Liusė, delnu užsidengdama burną.

Modė Dikson buvo autorės, prieš keletą metų parašiusios neįtikėtinai išpopuliarėjusį debiutinį romaną „Misisipės fokstrotas“, slapyvardis. Knyga apie dvi paaugles, Modę ir Rubę, bet kokia kaina trokštančias ištrūkti iš mažyčio gimtojo miestelio – Koljer Springso Misisipėje. Joms nuolat koją kiša jų amžius, lytis, skurdas ir šaltas šeimos abejingumas. Istorija pasiekia kulminaciją, kai Modė nužudo per miestelį į darbą Memfyje keliaujantį darbininką. Jis suklydo įsižiūrėjęs šešiolikmetę Rubę ir atsisakęs nususukti.

Galiausiai nužudymas išlaisvina abi merginas iš gimtojo miestelio gniaužtų. Viena atsiduria kalėjime, antra gauna Masačusetso universiteto stipendiją.

Kritikai gyrė kandžią, nesentimentalią prozą ir naują požiūrio tašką, o tai patraukė literatų bendruomenės dėmesį, bet iš tiesų knyga išgarsėjo po to, kai garsi Holivudo aktorė išsirinko ją savo knygų klubui. Gal specialiai nutaikius, o

gal nusišypsojus sėkmei knyga pasirodė pačiame #MeToo judėjimo įkarštyje ir puikiai perteikė ore tyrančio teisuoliško, žiauraus pasipiktinimo slogutį. Kad ir kas nutiko tą naktį, kai jaunoji Modė Dikson peiliu nudūrė neabejotinai piktavalių, ištvirkusį Franką Dilardą skersgatvyje už „Driftvudo smuklės“, prisiversti ją dėl to kaltinti buvo tikrai labai sunku.

Vien tik JAV buvo parduota daugiau kaip trys milijonai knygos egzempliorių, be to, pradėtas filmuoti ir mini serialas. Įdomu, kad knygos autorė Modė Dikson buvo tikra mįslė. Ji nedavė interviu, nepristatinėjo knygos, visai nekišo nosies į viešumą. Knygoje nebuvo nė padėkos.

Romano leidykla – viena iš „Forrester“ konkurentų – pripažino, kad Modė Dikson yra slapyvardis, o autorius nori likti anonimas. Žinoma, iškart pulta audringai spekuliuoti apie jo tapatybę. „Kas ta Modė Dikson?“ – buvo klausama galybėje žurnalų, internetinių forumų ir per leidėjų pietus visame mieste.

Buvo surastos dvi Amerikoje gyvenančios Modės Dikson ir abi iš įtariamųjų sąrašo beregint išbrauktos. Viena jų gyveno senelių namuose Čikagoje ir neprisiminė nė savo vaikų vardų. Antroji buvo dantų higienistė, augusi vidurinės klasės miestelyje Long Ailande ir, kaip paaiškėjo, niekada nerodžiusi jokie talento ar polinkio rašyti.

Daug kas manė, kad knyga autobiografinė, nes autorės ir pasakotojos vardas sutapo. Keli sekliai morkos atrado nusikaltimų, vienu ar kitu bruožu panašių į aprašytąjį knygoje, bet nė vienas neatitiko taip tiksliai, kad galėtų būti tas lemtingasis. Be to, Misisipėje, kai žmogus sulaukia dvidešimties, jam būnant nepilnamečiu padarytų nusikaltimų įrašai įslaptinami. O Koljer Springsas iš viso nė neegzistuoja. Taigi čia tyrimai ir įstrigo.

Florensė dažniausiai niekindavo knygas, kurių sėkmė priklausė nuo dramatiškų siužeto vingių. Jos akimis, žmogžudystė tebuvo pigus triukas. Vis dėlto perskaičiusi „Misišpės fokstrotą“ ji liko priblokšta. Žmogžudystė knygoje nebuvo vien techninė detalė, skirta įtampai sukurti, – ne, tai buvo romano *raison d'être**. Skaitytojas juto autoriaus skubą, nenu-maldomą būtinybę žudyti ir net malonumą, peiliui smingant į aukos kūną.

Tą pastraipą Florensė mokėjo mintinai:

Peilis paniro vidun lengvai, tarsi aštrus įsibrovėlis tarp šiltų, moteriškų Franko vidurių linkių. Ji vėl iš-kėlė ašmenis. Šįkart jie pataikė į šonkaulį ir stipriai suvirpėjo. Nuslydusi nuo rankenos jos ranka plekš-telėjo per švelnų, blyškų kūną. Jo pilvas jau buvo kruvinas, šiurkštūs, tamsūs gyvaplaukiai prilipę prie odos kaip ant naujagimio galvos.

Tokio teksto Florensė dar niekada nebuvo skaičiusi: tokio kan-daus ir laukinio, kone žiauraus. Iš tiesų jai nerūpėjo, vyras Mo-dė Dikson ar moteris. Nes ji puikiai suprato: kad ir kaip būtų, Modė Dikson yra nepritapėlė, visai kaip ir Florensė.

– Ko tu taip siunti? – paklausė Fricas Amandos. – O Die-ve, aš juk nesakau, kad moterys nemoka rašyti. Tik kad šis kon-kretus rašytojas yra ne moteris.

Amanda suspaudė pirštais nosies kuprelę ir giliai atsikvėpė.

– Kodėl taip siuntu? Nes šis konkretus rašytojas yra ge-riausio metų bestselerio autorė ir ją nominavo Nacionaliniam

* Būties prasmė (pranc.) (čia ir toliau – vert. past.).

knygų apdovanojimui. Bet, žinoma, knyga gali būti svarbi tik tuo atveju, jeigu ją parašė vyras, o jeigu moteris – tai tiesiog knygų klubų tauškalai. Dėl Dievo meilės, negalit pasiimti visų sušiktų sausainių ir dar ateiti susirinkti mūsų trupinių.

– Techniškai, – įsiterpė Florensė, – geriausio tų metų bestselerio autorius buvo Džeimsas Patersonas, nors knyga „Misisipės fokstrotas“ ir tapo *bestselleriu*. – Visa grupelė lyg susitarusi į ją atsigręžė. – Man atrodo, – pridūrė ji, nors tuo neabejojo, ir tučtuoju save dėl to pasmerkė.

– Na, ačiū tau, Florense, – dar vienu trupiniu mažiau.

– Visai nesvarbu, kokius absurdiškus taškus tu čia skaičiuoji, Amanda, – tarė Fricas. – Mano draugė – tarp kitko, moteris – dirba „Frost / Bollen“ ir ji man prisiekė, kad Modė Dikson yra vyras. Žinoma, ji *galėtų* būti moteris, bet šiuo atveju nėra.

Jis apgailestaudamas patraukė pečiais. „Frost / Bollen“ buvo Modės Dikson autorines teises atstovaujanti agentūra.

– Tai kas jis tada? – užsipuolė Amanda. – Kuo vardu?

Štai čia Fricas sudvejojo:

– Nežinau. Ji tiesiog nugirdo autorių vadinant „juo“.

Amanda išmetė rankas aukštyn.

– Oi, kas per šūdas. Tikrai visiškai negali būti, kad tą knygą parašė vyras. Joks vyras pasaulyje negalėtų šitaip įtikinamai rašyti apie moteris. Kad ir ką pats apie save manytų.

Lyg norėdama nubausti save už ankstesnį drovimą Florensė pratarė:

– Henris Džeimsas? E. M. Forsteris? Viljamas Tekerėjus? – Ji visada jautėsi itin artima Bekei Šarp.

Amanda įbedė į ją žvilgsnį.

– Rimtai, Florense? Manai, kad „Misisipės fokstrotą“ būtų galėjęs parašyti vyras?

Florense gūžtelėjo pečiais.

– Galbūt. Nesuprantu, koks skirtumas.

Amanda užvertė akis į lubas ir su nuostaba pratarė:

– Ji nesupranta, koks skirtumas. – Atsigręžusi paklausė: –

Ar tu rašytoja, Florense?

– Ne, – tyliai atsiliepė mergina.

Tiesą sakant, ji labiau už viską troško tapti rašytoja. Argi ne visi jie apie tai svajoto? Kiekvienas greičiausiai turėjo kokiam nors stalčiuje pasislėpęs pusę romano. Tačiau rašytoju nesivadini, kol jo iš stalčiaus neištrauki.

– Na, tada tau gali būti sudėtinga iki galo suvokti, kaip svarbu moterims rašytojoms turėti pavyzdžių, į kuriuos galėtų lygiuotis. Moterų, kurios rašė jau anksčiau ir kurios neleido, kad apie vidinius jų išgyvenimus postringautų vyrai. Man visai nereikia, kad dar vienas vyras aiškintų, kaip moterys *laikosi*, aišku? Ar supranti?

Florense gūžtelėjusi linktelėjo.

– Nelaiminga ta žemė, kur trūksta didvyrių, – pridūrė Amanda.

Florense tylėjo.

– Brechtas? – Amanda iškėlė antakius.

Florense pajuto, kaip į veidą trenkia karštis, ir instinktyviai nususuko nuo kompanijos, kad tai paslėptų. Vienu mauku išbaigusi likusį vyną, grįžo prie baro, kur silpnai šyptelėjusi iškėlė barmenui tuščią taurę.

Atsiremusi į medinį barą Florense vieną po kitos ištraukė maudžiančias pėdas iš aukštakulnių. Taip natūraliai savimi pasitikinčių merginų kaip Amanda ji niekada nemėgo. Tokios

mergaitės mokykloje buvo savaitei priėmusios Florenšę po savo sparneliu ir demonstravo ją tarsi iš prieglaudos išgelbėtą šunytį, kol galiausiai joms nusibodo. Florenšė žinojo, kad joms ji tėra aksesuaras, kurį galima panaudoti savo pasirodymuose. O jeigu ji nebendradarbiauja ir nevidina dėkingos patikėtinės, mergaitės ir visai nelieka iš jos jokios naudos. Visas tas spektaklis buvo toks beprasmiškas – šitai Florenšę labiausiai erzino. Amanda, augusi Aukštutiniame Vestsaide, savo feminizmą vilkėjo kaip kadaise greičiausiai savo privačios mokyklos uniformą – kasdieniškai, per daug apie tai nesusimąstydama, bet ištikimai.

Pačiai Florensei niekad nesisekdavo pasiekti tų pykčio aukštumų, kokių, regis, reikalavo laikai, ir toks imunitetas visuomeniniam pasipiktinimui lėmė, kad ji nuolat likdavo paraštėse. Atrodė, kad būtent tas pasipiktinimas ir buvo klėjai, lipidę draugėn viską aplink: poreles, draugus, tikslines daugumos medijos konglomeratų auditorijas. Net ir jauni peticijomis nešini parašų medžiotojai gatvėje Florenšę ignoruodavo, tarsi nujausdami prigimtinių jos solipsizmą.

Ji nebuvo taiki, tikrai ne, bet savo pyktį saugojo asmeniškiesiems reikalams. Nors tiksliau jų įvardyti gal ir nebūtų pajėgusi. Staiga užplūdę įtūžio prieuoliai ją nustebindavo lygiai taip pat, kaip ir aplinkinius. Jie ištikdavo retai ir taip išvesdavo iš pusiausvyros, kad Florenšė pasijusdavo silpna ir sutrikusi, kone praradusi laiko nuovoką, tarsi kūnas būtų nuskubėjęs pirmyn be jos, o ji tik tada būtų susizgribusi jį vyti.

Kartą koledže per kūrybinio rašymo seminarą Florenšės dėstytojas visų akivaizdoje iškoneveikė vieną iš jos tekstų, išvadino jį nuobodžiu ir neoriginaliu. Po paskaitos Florenšė puolė vis isteriškiau ginti savo darbo, kol galiausiai perėjo į asmeninį puolimą, išvadindama dėstytoją antrarūšiu autoriumi, kuriam

pavyko išleisti tik vieną, niekieno nepastebėtą novelių rinkinį. Kai Florensė pagaliau nuleido garą, dėstytojas žvelgė į ją su grynu siaubu. Pati Florensė beveik neprisiminė, ką sakiusi.

Kai barmenas pagaliau pastebėjo tuščią Florensės taurę, ją išgąsdino už nugaros pasigirdęs balsas:

– Aš su tavim.

Ji atsigręžė. Už jos stovėjo Saimonas Ridas, leidybos vadovas, aukštas, liesas vyras nutįsusiais plaukais ir strazdanų nubertu smulkių bruožų veidu. Šioje aplinkoje jis buvo laikomas išvaizdžiu, bet Florensei beliko tik įsivaizduoti, ką apie jį sakytų Port Orindže, kur smulkūs bruožai tikrai nebuvo vyro pranašumas.

Florensė atsigręžė į jį.

– Kuria prasme?

– Ta prasme, kad koks sušiktas skirtumas, kas ta Modė Dikson, – žodžiai varvėjo jam iš burnos kaip sriuba. Ji suvokė, kad jis girtas. – Raidžių ant popieriaus tai nepakeistų, – toliau kalbėjo jis. – Tai yra kai kuriems gal ir pakeistų, bet neturėtų pakeisti. Ezra Paundas buvo rasistas, bet vis vien sugebėjo parašyti sušiktai gražių sakinių.

– Skruzdėlė yra kentauras drakoniškame savo pasaulyje, – tarė Florensė.

– Sugriauk savo tuštybę, sakau, sugriauk, – linksėjo Saimonas.

Jiedu tylomis tarsi sąmokslininkai nusišypsojo. Florensė matė, kad Amanda juos stebi, bet, vos tik sutikusi Florensės žvilgsnį, paskubomis nosisuko. Barmenas pastatė ant baro Florensei naują vyno taurę. Ji ją paėmė, o Saimonas susidaužė su ja savąja ir palinko artyn.

– Už anonimiškumą, – patyliukais pratarė.